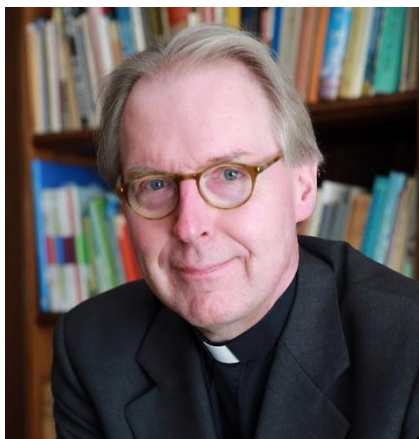




RELIGIEUS LEIDERSCHAP BIJ BOTSSENDE OPINIES

Welke rol hebben religieuze leiders binnen onze gepolariseerde samenleving? Als katholiek bisschop volg ik met aandacht de ontwikkelingen binnen de Christelijk Gereformeerde Kerken. De scherpe meningsverschillen over vrouw en ambt binnen dit kerkverband dreigen te leiden tot een breuk. In dit geval kan ik als buitenstaander over het conflict zwijgen. Maar vandaag zijn er allerlei maatschappelijke thema's die binnen religieuze gemeenschappen evenzeer tot spanningen leiden. Wat is dan voor een bisschop, maar ook voor een pastoor, predikant, rabbijn of imam wijs beleid?

Geen politicus

Genoeg thema's roepen in onze dagen hevige emoties op. Ik noem de opvang van asielzoekers, de ellende in Gaza en de zorgen over de toekomst van Gods schepping. Een religieuze leider is geen politicus. Maar maakt dat een apolitieke opstelling legitiem? In christelijke

kring zijn er leiders die zich zo opstellen. Ik denk aan predikanten in sommige protestantse kerken. Maar in de mainstream van de christelijke wereld wordt toch een andere afslag genomen. Breed leeft het besef dat partijpolitiek niet verstandig is, maar tegelijk dat zwijgen ook geen optie vormt. Het evangelie biedt immers niet alleen voedsel voor de ziel, maar geeft ook inspiratie om te blijven nadenken over een goede samenleving. Het onderwijs van Jezus heeft ook implicaties voor onze inzet voor een meer rechtvaardige en duurzame wereld.

Elkaar blijven ontmoeten

Zoals iedereen kunnen ook gelovigen zich rond gepolariseerde thema's gemakkelijk in een eigen bubbel opsluiten. Helaas zie je dat in menig religieuze gemeenschap gebeuren. Als je geluk hebt, leidt dat tot een zwijgend dulden van elkaar. Maar heel gemakkelijk kan dat ook leiden tot ondergrondse spanningen of bovengrondse conflicten. Maar verschillen van inzicht hoeven er niet toe te leiden dat je elkaar verliest, zeker niet in kerkelijke kring. Als christenen leven wij immers vanuit goddelijke aanvaarding. Als je dat beseft wordt het ook gemakkelijker om de ander, ook met vreemde of zelfs afstotende opvattingen, te aanvaarden. Een en ander vraagt natuurlijk wel om de nodige zelfbeheersing, want alleen zo kun je het met elkaar uithouden. Het is belangrijk om je niet in eigen

loopgraven te verschuilen en van een afstand te beschieten. Even tot tien tellen voordat je reageert kan ook heilzaam zijn. Je inleven in de visie van de ander is vaak al de helft van de oplossing. De meeste gelovigen beseffen dat bijna alle maatschappelijke thema's complex zijn. Tussen zwart en wit zijn veel grijs-tinten, varianten en nuances te ontdekken.

Hoffelijk van mening verschillen

Recent had ik een indringende uitwisseling met een rabbijn. Het ging over de kwetsbaarheid van het joodse volk in de huidige wereld. Mijn visie dat de huidige machthebbers in Jeruzalem die positie alleen maar kwetsbaarder en Israël in de wereld feitelijk tot een paria maken, werd resoluut afgewezen. Alleen als Hamas en alle islamisten zijn uitgeschakeld zouden Joden veilig kunnen leven was de redenering. In mijn visie wordt echter door het huidige disproportionele geweld van de staat Israël een tweede Hamas en andere gewelddadige islamisten gekweekt. Wij kwamen er niet uit maar bleven hoffelijk grondig van mening verschillen. Zo kan het dus ook, ondanks de grote gevoeligheid van het thema, zeker ook voor mijn joodse gesprekspartner. Wij leven in een samenleving met botsende opinies en veel mensen hebben korte lontjes. Helaas zien wij dat verbaal geweld in de publieke ruimte gemakkelijk kan omslaan in fysiek geweld. In

meerdere steden van ons land was dat recent de bittere en bangstigende realiteit. Als bisschop, en ik hoop dat ook andere religieuze leiders zo in de wedstrijd zitten, probeer ik mensen tot matiging en wellevendheid te bewegen. Alleen zo kunnen wij immers op een fatsoenlijke manier samenleven.

Mgr. dr. Gerard de Korte

Agenda

(n.b. ma-vr 8.30 uur Eucharistie in de kathedraal tenzij anders vermeld)

november

- 02 10.00 Allerzielen Orthen
- 03 11.00 Permanente Raad, Baarn
- 04 10.00 DPO
13.00 ontmoeting kerkjuristen
14.00 benoemingencommissie
- 05 10.30 Commissio Mixta religieuzen
14.00 stafvergadering
- 06 10.15 Bijeenkomst KNR
19.00 viering rond roepingen, kathedraal
- 07 10.00 ontmoeting zusters van Asten
13.30 lezing over katholieke sociale leer
- 08 10.00 lezing over oecumene, Waalwijk
- 09 10.30 Eucharistie 100 jaar Sint Jan, Waalwijk
- 10 10.00 opname geloofsgesprek
20.00 Lekenraad
- 11 10.30 vergadering bisschoppen
- 12 Diaconaal werkbezoek
- 13 10.00 stafvergadering
- 14 10.30 Netwerk Katholieke Vrouwen
13.30 vergadering KVO, Nieuwkuijk
- 15 10.30 college Sint Janscentrum
- 16 10.00 Eucharistie Cuijk

- 17 10.30 Laudato Si'Alliantie, Utrecht
16.30 Adrianusfonds
- 18 9.30 studieochtend categoriaal pastoraat
15.00 overleg bisdom- PKN
- 19 14.00 Bossche gesprekskring
- 20 10.00 stafvergadering
14.00 vergadering dekens
19.00 lezing over christelijke spiritualiteit
- 21 9.30 studiedag diakens
15.45 oratie prof. Grey Radbouduniversiteit
- 22 17.00 meditatie Bachcantate
- 23 11.00 H.Vormsel Bladel
16.00 Bossche wintervertelling
- 25 10.00 bezoek Emmaus
- 27 10.00 stafvergadering
14.00 Priesterraad
- 30 10.00 Eucharistie te Nuenen

Benoemingen/ontslagen

De heer [Th.A.J.M. Bos](#) te Vught: per 24 september 2025 wegens emeritaat eervol ontslag van de pastorale opdracht en zending als pastoraal werker ten behoeve van de Congregatie Dochters van Maria en Joseph (Huize Vincen-tius).

Mevrouw [E.E.T. Sitskoorn](#) te Tilburg: per 1 oktober 2025 de zending als catechist ten behoeve van de parochie De Goede Herder te Tilburg onder gelijktijdig eervol ontslag van de zending als catechist van de parochie Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen te Tilburg.

De eerwaarde heer [A.A.M. Soeterboek](#) te Kaatsheuvel: per 1 november 2025 benoeming tot diaken van de parochie De Goede Herder te Tilburg onder gelijktijdig eervol ontslag als diaken van de parochie Wonderbare Moeder te Drunen.

De eerwaarde heer drs. [A.A. Inderwisch](#) te Eindhoven: per 1 november 2025 benoeming tot diaken van de parochie heilige Willibrord te Valkenswaard.

De eerwaarde pater [P.A. Nnolim](#) cssp te Gennepe: per 1 november 2025 benoeming tot pastor (kapelaan) van de parochie Heilige Martinus te Cuijk.

De eerwaarde pater [C.C. Offor](#) cssp te Handel: per 1 november 2025 eervol ontslag als pastor (kapelaan) van de parochie Heilige Martinus te Cuijk.

In Memoriam

Op 10 september 2025 is te Tilburg overleden de zeereerwaarde heer drs. [Marinus Antonius van Zutphen](#), emeritus-pastor van de parochie De Goede Herder te Tilburg.



De zeereerwaarde heer Van Zutphen werd geboren in Nijnsel (Sint-Oedenrode) op 2 november 1941 en tot priester van het bisdom van

's-Hertogenbosch gewijd op 24 mei 1986.

Zijn eerste benoeming in het bisdom van 's-Hertogenbosch was als pastor in het Sint Nicolaas ziekenhuis te Waalwijk welke functie hij tot 1 oktober 2005 vervulde. Daarnaast was hij pastoor in de diverse Waalwijkse parochies (H. Johannes de Doper van 1987-2000, H. Clemens en H. Bernadette van 1990-1992, H. Maria Onbevlekt ontvangen van 1992 tot 2000 en de nieuw gevormde parochie St. Jan-Maria van 2000 tot 2005). Tevens was hij van 1 november 1999 tot 1 oktober 2005 deken van het dekenaat Waalwijk.

Per 1 oktober 2005 werd hij benoemd tot pastoor van de parochie Goirle, welke in 2012 is opgegaan in de parochie De Goede Herder te Tilburg.

Per 1 april 2020 is aan pastor Van Zutphen vanwege emeritaat eervol ontslag verleend als pastor van de parochie De Goede Herder te Tilburg.

Moge hij rusten in vrede!

Ontmoetingsdag Catechumenaat

Op **zaterdagmiddag 6 december** organiseert het bisdom een dag rond het Catechumenaat. Het is allereerst een Ontmoetingsmiddag voor de Nieuw-Katholieken van afgelopen jaren. Tevens is het een inspiratiemiddag voor de pastorale teams wiens taak het is om mensen te begeleiden op de weg naar het doopsel en het christelijk leven.

De middag wordt georganiseerd in het Sint Janscentrum, Papenhulst 4 in Den Bosch.

Behalve ontmoeting en uitwisseling van ervaringen rond de feestelijke opname in de katholieke Kerk staan er twee interactieve lezingen op het programma.

De heer Frank Bosman, *cultuurtheoloog aan de Faculteit Katholieke Theologie (Universiteit van Tilburg)*, zal ons meenemen rond het thema **'Eindelijk katholiek: hoe nu verder... in de Kerk en met onze missie in de wereld?'**.

De heer Bart Willemen, *secretaris interdiocesane commissie voor Catechese (Brussel)*, zal enkele beleidslijnen voor catechese schetsen en tips geven vanuit het idee **'De weg van het catechumenaat als inspiratie en voorbeeld voor alle vormen van catechese'**.

Pastorale teams en nieuw-katholieken hebben een uitnodiging voor de middag ontvangen. Meer

informatie is ook te vinden op de website van het Bisdom:
www.bisdomdenbosch.nl

Dialogo



OPDRACHT VAN DE H. MAAGD MARIA

Op **21 november** gedenkt de katholieke Kerk de opdracht van Maria (de moeder van Jezus) in de tempel van Jeruzalem. De oorsprong van deze gedachtenis - zo lezen we in de lezingen - is de wijding van de Mariakerk nabij de tempel van Jeruzalem op 21 november 543. Met de christenen van het Oosten herdenken we dat Maria, vanaf haar onbevleete ontvangenis vervuld van de Heilige Geest, zichzelf vanaf haar kinderjaren aan God heeft toegewijd.

Deze gedachtenis is niet gebaseerd op Bijbelse geschriften maar op het zgn. Proto-evangelie van Jacobus. Dat is een kindheidsevangelie uit de tweede eeuw waarin verhaald wordt over de wonderbaarlijke conceptie van Maria, haar opvoeding en huwelijk met Jozef, alsook over hun reis naar Bethlehem, de geboorte van Jezus en gebeurtenissen die daarop volgden. Zo zou Maria, toen ze drie jaar oud was, door haar ouders Joachim en Anna, naar de tempel zijn gebracht om daar een Godgewijd leven te leiden. Joachim zou zelfs een groep maagden hebben gevraagd de kleine Maria met brandende fakkels te begeleiden, opdat ze niet weer mee naar huis zou willen en zich zo van de tempel zou verwijderen.

Bijbelgeleerden menen echter dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat er ooit in Jeruzalem tempelmaagden geweest zijn. Mede daarom wordt de oude vertelling aangeduid als een **apocrief geschrift**, d.w.z. een tekst die door sommige christenen wel door God geïnspireerd werd beschouwd, maar uiteindelijk niet in de canon van het Nieuwe Testament is opgenomen.

Hoewel dus niet gebaseerd op Bijbelse geschriften, in tegenstelling tot de presentatie van de Heer in de Tempel (Lc. 2,22-40), gedenken we jaarlijks de opdracht van Maria. Zij gaat ons immers voor in het handelen naar de wil van de Vader. Door haar geloof - zo zegt bisschop Augustinus in een preek - is zij de eerste leerling van Jezus. "Het is veel belangrijker dat zij leerlinge van Christus was dan dat zij zijn moeder was." En aansluitend (ook tot ons!): "Het is veel belangrijker en heiliger om leerling van Christus te zijn dan zijn moeder te zijn."

Familiepastoraat

Vrijdag 14 november 16.00 uur tot +/- 19.00 uur incl. een hapje en een drankje. ruimte voor ontmoeten en opdoen van inspiratie voor je eigen familiepastoraat.
Sint Janscentrum, Papenhulst 4 Den Bosch.
Aanmelden via: aanmelding@bisdomdenbosch.nl

bisdom van 's-Hertogenbosch

60 Jaar Adventsactie

Komt u ook naar de startdag op 29 november?

De Vastenactie organiseert dit jaar in nauwe verbondenheid met bisdom Den Bosch en Breda, de traditionele aftrap van de nieuwe vastenactie campagne. Het belooft een inspirerende bijeenkomst te worden waarin we u meenemen naar Bolivia. Daar ontmoette Vastenactie onlangs bisschop Eugenio Coter en zijn team, die in het ondoordringbare regenwoud zich elke dag inzetten voor mensen in moeilijke omstandigheden.

Zij bezochten ook een aantal gevangenissen, daar zagen ze hoe medewerkers van het bisdom eten brengen en zorg mogelijk maken voor de mensen. Letterlijk dus de zeven werken van barmhartigheid in de praktijk. Vastenactie zet dit indrukwekkende voorbeeld centraal in 2026

Thema: "Geven jullie hen maar te eten" (Mc.6,36)

Voor wie? Deze dag is voor alle pastorale beroepskrachten, voor alle MOV- en diaconie werkgroepen en voor alle parochianen.

Waar? Petrus & Pauluskerk, Vierwindenlaan 9-11, Tilburg
Aanmelding kan via e-mail: hanneke.kramer@vastenactie.nl
W www.vastenactie.nl

Wereldjongerendag

Op **zondag 23 november**, Christus Koning, is de nationale Wereldjongerendag. Deze dag willen wij niet voorbij laten gaan, en daarom zijn alle jongeren (en nieuwsgierige tieners) uit ons bisdom welkom in Eindhoven om samen te vieren, te eten en creatief bezig te zijn.

Ook is het 10 jaar geleden dat de encycliek 'Laudato Si' is verschenen, waarin wordt opgeroepen om goed voor de aarde en elkaar te zorgen. Dat past mooi bij de tijd van het jaar, want de Advent, een periode van voorbereiding op Kerstmis, komt eraan. Zien we jou in Eindhoven? Je kunt je aanmelden via de website, voor meer informatie kun je contact opnemen met Ingrid ivzeeland@bisdomdenbosch.nl of bel 073 523 20 61.

Beweging van Hoop

Bisschop de Korte heeft een diaconaal bezoek gebracht om te luisteren op welke wijze de **agrarische sector** initiatieven kent die hoopgevend zijn. Onder andere kwamen innovatieve investeringen in CO2-neutraliteit en de creatie van organische mest aan de orde.
W www.bewegingvanhoop.nl



Gerardusfonds

Bisschop De Korte steunt graag diaconale en oecumenische projecten.

In dat kader is het **Gerardusfonds** opgericht.

Als u de bisschop wilt steunen, kunt u een gift overmaken.

Uw schenking is welkom op bankrekeningnummer:

NL48 ABNA 0403 9331 10

ten name van:
Gerardusfonds Den Bosch

Colofon

NieuwsBrief is een uitgave van **bisdom van 's-Hertogenbosch**

De BisdomNieuwsbrief wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (**publiciteitsfonds** NL63 INGB 0001 3284 65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief graag doorgeven via mail: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:

Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch

Postadres:

Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch

T 073 523 20 20
E info@bisdomdenbosch.nl
W www.bisdomdenbosch.nl